

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.2
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.12/3 din 30 septembrie 2016*

CURRICULUM la disciplina

„DREPT PROCESUAL PENAL”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTORI:

Valeria Șterbeț,

doctor în drept, formator INJ

Tatiana Vizdoga,

doctor în drept, conferențiar universitar, formator INJ

Dumitru Obadă,

procuror Procuratura anticorupție

_____ **AVIZAT**

Alexandra NICA, șef al Direcției instruire și cercetare

I. PRELIMINARII

În scopul afirmării Republicii Moldova ca stat de drept, afilierii sistemelor europene de drept, se desfășoară în continuare reforma sectorului justiției, unde un loc important este atribuit dreptului procesual penal care reglementează modul efectuării justiției penale. Cunoașterea profundă și aplicarea corectă a normelor procesuale penale în conformitate cu principiile, unanim recunoscute, ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte și cu Constituția Republicii Moldova de către procurori și judecători va contribui la atingerea scopului procesului penal, protejând persoana, societatea și statul de infracțiuni precum și respectarea drepturilor și libertăților participanților la procesul penal. Prin aplicarea strictă a normelor procesuale penale în cadrul efectuării justiției penale se realizează dreptul la un proces echitabil – drept prevăzut de art. 6 al CEDO.

Curriculumul la disciplina „*Drept procesual penal*” se axează pe necesitatea: valorificării la maximum a potențialului intelectual al audientului, studierii practicii judiciare relevante în sensul unei bune asimilări a materiei procesuale penale, formării abilităților practice ale viitorilor procurori și judecători, precum și lărgirii orizontului intelectual al viitorilor procurori și judecători.

Astfel, scopul prioritar al formării profesionale a audienților, candidați la funcția de judecător și procuror în cadrul disciplinei „*Drept procesual penal*”, presupune:

- aprofundarea cunoștințelor teoretice acumulate anterior precum și achiziționarea unor noi informații privind doctrina și jurisprudența procesuală penală;
- formarea abilităților practice în domeniul justiției penale de organizare și conducere a urmăririi penale, de judecare a cauzelor penale și punere în executare a hotărârilor judecătorești penale;
- formarea capacităților de transfer a cunoștințelor teoretice și a abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor de problemă, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate.

Pentru a atinge respectivele deziderate, formatorul va realiza activități moderne și flexibile de formare (care presupun, în special, atât eliminarea progresivă a metodologiei de examinare care verifică abilitățile de memorare, cât și personalizarea activităților de formare). Metodele și tehnicile de formare aplicabile în cadrul orelor de curs și a celor practice, vor favoriza crearea unei ambianțe activ-participative, apte de a cultiva însușiri fundamentale unui judecător și procuror, și anume: independență, responsabilitate, creativitate, spirit critic, gândire analitică, aptitudini și atitudini exploratoare, astfel încât, odată admis în funcție, să facă față provocărilor presupuse de năzuinței de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dar și acelor modificări și completări pe care o suferă legislația procesual-penală și practica judiciară națională în domeniu ca urmare a respectării/influenței prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului a Libertăților Fundamentale și jurisprudenței CtEDO.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să interpreteze normele procesual-penale incluse în Partea Generală și Partea Specială a Codului de procedură penală;
- să ia decizii la soluționarea cazurilor practice ce țin de procedura urmăririi penale, examinării în fața instanței de judecată;
- să poată formula raționamente și să susțină argumentat puncte de vedere în materia dreptului procesual-penal la întocmirea actelor procesuale penale;
- să poată aprecia legalitatea și corectitudinea cererilor și demersurilor înaintate în cadrul procesului penal ;

- să posede abilități practice asupra organizării ședinței de judecată, rolului de judecător și procuror în procesul penal;
- să poată determina normele procesuale aplicabile pentru diferite etape și situații de examinare a cauzelor de către instanța de judecată;
- să proiecteze și să motiveze actele procesuale penale prin prisma normelor de drept național și internațional cu folosirea unui limbaj juridic adecvat;
- să posede tactica dialogării cu diferiți participanți la procesul penal;
- să poată determina/delimita normele procesuale generale și ale procedurii speciale relevante la diferite etape ale urmăririi penale și judecării cauzelor concrete;
- să aprecieze locul și rolul măsurilor alternative de soluționare a conflictelor în activitatea judiciară;
- să evalueze corectitudinea sau incorectitudinea unor soluții din practica judiciară prin prisma normelor relevante de drept național și internațional;
- să formuleze unele recomandări teoretice în scopul îmbunătățirii calitative continue a legii procesual-penale în unison cu principiul legalității și oportunității.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- distingă sarcinile care stau în fața procurorului și a judecătorului în domeniul justiției penale;
- stabilească legăturile dintre normele legii procesuale penale și normele legii materiale penale, precum și de referință din actele normative extrapenale;
- descrie/organizeze desfășurarea unor acțiuni procesuale și tactica dialogării cu diferiți participanți la procesul penal;
- selecteze probele după anumite criterii și să elaboreze căi de soluționare a unor situații dificile;
- proiecteze efectuarea unor acțiuni procesuale;
- să valideze acțiunile efectuate fără autorizare în cazuri ce nu suferă amânare;
- să stabilească sarcinile judecătorului de instrucție la examinarea unui demers sau a unei plîngerii și să identifice problemele procesuale și organizaționale în activitatea judecătorului de instrucție;
- pregătească materialele cauzei penale spre examinare și să organizeze desfășurarea ședinței de judecată;
- analizeze materialele prezentate de către procuror;
- organizeze desfășurarea ședinței de judecată și să întocmească acte procesuale penale de diferite categorii, conform cerințelor normelor de drept procesual penal și tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte;
- determine corect procedura de adoptare a diferitor categorii de hotărîri și pronunțarea lor;
- conducă dezbaterile judiciare și să judece pricinile în fond, să argumenteze actele procesual penale folosind limbaj juridic adecvat;
- susțină acuzarea de stat în procesul penal, să înainteze diferite demersuri și să se pronunțe asupra demersurilor altor participanți.
- argumenteze adoptarea unei hotărîri și luarea unor decizii;
- elaboreze/redacteze proiecte de acte procesuale pentru diferite faze ale procesului penal;
- ia atitudine față de discrepanțele existente în practica națională în raport cu jurisprudența CEDO;
- determine perspectivele dezvoltării dreptului procesual-penal ca instrument de realizare a politicii penale, să propună soluții funcționale pentru

eficientizarea/perfecționarea aplicării normelor și instituțiilor dreptului procesual-penal.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluare
Drept procesual penal	Valeria Șterbeț	I	60	8	6	examen
	Tatiana Vizdoga			16	18	
	Dumitru Obadă			-	12	
TOTAL			60	24	36	

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Probatoriul în procesul penal	8	10
2.	Actele speciale de investigație și actele de urmărire penală	2	-
3.	Problemele aplicării măsurilor procesuale de constrângere în faza urmăririi penale și judecării cauzei	2	4
4.	Aspecte teoretico-practice privind termenele procedurale și actele procedurale comune	-	2
5.	Nulitatea actelor procedurale	2	2
6.	Probleme procesuale și organizaționale ale începerii și desfășurării urmăririi penale	2	6
7.	Controlul judiciar al procedurii prejudiciare	4	6
8.	Probleme procesuale și organizaționale ale judecării cauzei în prima instanță.	4	6
	TOTAL	24	36

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
------------------	---	-------------------

Tema 1. Probatoriul în procesul penal

<i>Ore curs</i>		
<p>a) <i>Repere de conținut:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Problema adevărului în procesul penal.2. Subiecții probatoriului, particularitățile antrenării în probatoriu a diferitor categorii de subiecți.<ul style="list-style-type: none">• Rolul procurorului în procesul de strângere și verificare a probelor;• Rolul instanței de judecată în procesul de administrare și apreciere a probelor;• Rolul celorlalte părți în probatoriu.3. Aprecierea probelor<ul style="list-style-type: none">• Verificarea admisibilității probelor în procesul penal;• Procedee folosite la aprecierea probelor;• Aprecierea probelor în faza urmăririi penale ;• Aprecierea probelor de către judecător.4. Probleme teoretico-practice privind administrarea și aprecierea anumitor categorii de probe în procesul de urmărire penală și judecare a cauzei<ul style="list-style-type: none">• Particularitățile folosirii probelor indirecte;• Particularitățile folosirii probelor derivate și excepțiile neaplicării principiului „fructul pomului otrăvit”;• Recunoașterea vinovăției;• Verificarea și aprecierea declarațiilor martorilor/victimei și ale părții vătămate;• Necesitatea efectuării procedeedelor de verificare a probelor;• Particularitățile dobândirii corpurilor delictive;• Necesitatea dispunerii expertizei;• Legalitatea și veridicitatea proceselor – verbale ale acțiunilor procesuale.	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Prelegerea cu suport vizual.Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p>
<p>b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– să identifice rolul procurorului și al judecătorului la diferite etape ale probatoriului;– să aplice principiile aprecierii probelor în situații de caz;– să argumenteze convingerea intimă la înaintarea învinuirii de către procuror;– să selecteze probe după anumite criterii;– să caracterizeze particularitățile folosirii probelor indirecte;– să delimiteze probele derivate și excepțiile neaplicării principiului „ fructul pomului otrăvit <p>” .</p>	<p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Lucrul în perechi și în grup pentru Feedback Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>

Tema 2. Actele speciale de investigație și actele de urmărire penală

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>Repere de conținut:</i></p> <p>1. Condiții generale și speciale la dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații ;</p> <ul style="list-style-type: none">• Măsuri speciale de investigație autorizate de procuror;• Măsuri special de investigație autorizate de judecător;• Folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta ;• Aprecierea și verificarea rezultatelor activității speciale de investigație ;• Date nedmise ca probe obținute în rezultatul activității speciale de investigație prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savârșirea infracțiunii. <p>2. Actele de urmărire penală</p> <ul style="list-style-type: none">• Rolul actelor de constatare în probatoriu;• Dispunerea și efectuarea actelor de urmărire penală;• Acte de urmărire penală efectuate până la începerea urmăririi penale;• Importanța actelor de urmărire penală în procesul penal și consecințele nerespectării condițiilor juridice și faptice ;• Rolul procurorului și a judecătorului de instrucție privind excluderea probelor ilegale din materialele dosarului.	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p>
---	--	---

Tema 3. Problemele aplicării măsurilor procesuale de constrângere în fazele urmăririi penale și judecării cauzei

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut :</i></p> <p>1. Problemele asigurării legalității reținerii în procesul penal.</p> <p>2. Problemele aplicării măsurilor preventive.</p> <ul style="list-style-type: none">• Temeinicia și motivarea ordonanței procurorului privind măsurile preventive neprivative de libertate;• Temeinicia și motivarea demersului procurorului privind aplicarea și prelungirea arestării preventive;• Particularitățile aplicării arestării la domiciliu ;• Măsurile alternative arestării preventive;• Condițiile și consecințele încetării de drept a	<p>Prelegerea cu suport vizual.Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p>
---	---	---

<p>măsurilor preventive ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actele de contestare a procurorului privind măsurile preventive ; • Particularitățile aplicării și prelungirii măsurilor preventive în faza judecării cauzei. <p>3. Problemele aplicării altor măsuri procesuale de constrângere.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să propună modalități de verificare a temeiniciei reținerii; • să clasifice și să caracterizeze temeiurile eliberării din starea de reținere; • să determine rolul procurorului în faza de urmărire penală la aplicarea măsurilor preventive; • să argumenteze aplicarea unei măsuri preventive neprivative de libertate; • să formuleze motive suficiente, pertinente și concludente în demersul de aplicare a unei măsuri preventive privative de libertate; • să decidă alegerea unei măsuri alternative arestării preventive; • să aprecieze necesitatea prelungirii arestării preventive; • să calculeze durata aplicării și prelungirii arestării preventive; • să stabilească consecințele încetării de drept a măsurilor preventive pentru subiecții oficiali și pentru participanți; • să argumenteze temeiurile contestării privind aplicarea unei măsuri preventive; • să caracterizeze particularitățile aplicării și prelungirii măsurilor preventive în judecată; • să întocmească acte procedurale privind dispunerea măsurilor preventive; • să demonstreze oportunitatea aplicării amenzii judiciare în raport cu alte măsuri procesuale de constrângere; • să compare diferite mijloace procesuale de scoatere a bunurilor de sub sechestru. 	<p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>
<p>Tema 4. Aspecte teoretico-practice privind termenele procedurale și actele procedurale comune</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să clasifice termenele după anumite criterii; • să calculeze termenele după anumite modalități de calculare; • să distingă particularitățile termenelor substanțiale; • să aprecieze motivele repunerii în termen în 	<p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz.</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Completarea acuzații. • Suspendarea urmăririi penale. • Formele scoaterii de sub urmărirea penală. • Formele încetării urmăririi penale. • Clasarea cauzei penale. • Terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului. • Trimiterea cauzei în judecată <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să clasifice după anumite criterii sesizările organului de urmărire penală; – să verifice, la timp, modul de soluționare a sesizărilor; – să analizeze temeinicia și legalitatea soluțiilor propuse de organul de urmărire penală; – să formuleze obiecții la nesoluționarea sesizărilor; – să argumenteze actul de începere sau refuz de a începe urmărirea penală; – să aprecieze suficiența și concludența probelor la punerea sub învinuire; – să redacteze ordonanțe de punere sub învinuire și alte acte procedurale ; – să distingă temeiurile de încetare, clasare, scoatere de sub urmărire penală și suspendarea urmăririi penale ; – să argumenteze soluțiile adoptate de procuror la terminarea urmăririi penale. 	<p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>
<p>Tema 7. Controlul judiciar al procedurii prejudiciare</p>		
<p><i>1. Examinarea demersurilor procurorului privind autorizarea efectuării acțiunilor procesuale penale și a măsurilor speciale de investigație</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>a) <i>Repere de conținut :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Acțiunile de urmărire penală efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție . • Măsurile procesuale de constrângere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție. • Măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție . • Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și modul de examinare a acestora. • Încheierile judecătorești privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere . 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din lista bibliografică</p>

<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b)În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să delimiteze acțiunile de urmărire penală și măsurile speciale de investigații ce necesită autorizare; – să definească particularitățile procedurii de examinare a demersurilor privind obținerea de autorizații și adoptării încheierilor; – să argumenteze necesitatea <i>imixtiunii</i> organului de urmărire penală; – să estimeze <i>proporționalitatea</i> între dreptul sau libertatea garantată de lege și necesitatea efectuării acțiunii procesuale solicitate; – să diferențieze „<i>scopul legitim</i>” al organului de urmărire penală în diferite împrejurări; – să formuleze „<i>presupunere rezonabilă</i>”, „<i>temeiuri rezonabile</i>” și „<i>bănuială rezonabilă</i>”; – să deosebească „<i>cazul de urgență</i>” de „<i>caz ce nu suferă amânare</i>” și „<i>caz de infracțiune flagrantă</i>”; – să interpreteze legislația națională în conformitate cu jurisprudența CEDO. 	<p>Analiza legislației și practicii judiciare. Lucrul în grup.</p> <p>Dezbateri. Feedback</p> <p>Proiector/laptop Flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p> <p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru independente</p>
<p>2. Examinarea demersurilor și cererilor privind măsurile procesuale de constrângere</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Particularitățile examinării demersurilor privind aplicarea arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului. ● Controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor. ● Înlocuirea sau revocarea arestării preventive, a arestării la domiciliu și a măsurilor alternative arestării. ● Condițiile aplicării altor măsuri procesuale de constrângere. ● Încheierile judecătorului de instrucție privind măsurile procesuale de constrângere. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b)În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să definească particularitățile procedurii examinării demersurilor procurorului privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere; – să explice motivarea încheierii – să relateze despre particularitățile emiterii mandatului de arestare în lipsa persoanei; – să aprecieze oportunitatea aplicării unor măsuri alternative arestării preventive; – să formuleze „<i>bănuială rezonabilă</i>” și „<i>temeiuri</i> 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Brainstorming frontal Lucrul în perechi și în grup Feedback Proiector/laptop Flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p>

<p><i>rezonabile</i>” la aplicarea arestării preventive;</p> <ul style="list-style-type: none"> – să stabilească legătura dintre gravitatea faptei imputate și necesitatea apărării ordinii publice sau riscul de influențare a martorului la aplicarea arestării preventive; – să relateze despre condițiile înlocuirii, revocării și încetării de drept a măsurilor preventive; – să definească condițiile aplicării altor măsuri procesuale de constrângere; – condițiile și oportunitatea ridicării permisului de conducere; – particularitățile aplicării amenzii judiciare. – amânarea înștiințării despre reținerea bănuیتului.(art.173 CPP) 		<p><i>Ore practice</i> Studiu individual de cercetare a practicii judiciare și jurisprudenței CtEDO, lectura</p>
<p>3. Examinarea plîngerilor împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organelor de urmărire penală, ale organelor care exercită activitatea specială de investigație, precum și a plîngerilor împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>a) <i>Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Procedura de înaintare a plîngerilor. Acțiunile și actele care pot fi atacate judecătorului de instrucție. • Procedura de examinare și de emitere a încheierilor. • Conținutul încheierii judecătorului de instrucție în cazurile de examinare a plîngerilor. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să definească particularitățile procedurii examinării plîngerilor împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organelor de urmărire penale, organelor care exercită activitatea specială de investigație și ale procurorului; – să distingă acțiunile și actele pasibile de a fi atacate; – să explice modul de adoptare a încheierilor la examinarea plîngerilor; – să interpreteze legislația națională în conformitate cu jurisprudența CEDO la examinarea plîngerilor. 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Dezbateri Studiu de caz Feedback Proiector/laptop Flipchart</p> <p>Lucrul individual și în grup</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i> consultarea practicii judiciare și a jurisprudenței CEDO. Proiectarea individuală a parcursului plîngerii Elaborarea de încheieri în baza plîngerilor formulate</p>
<p>4. Procedura audierii martorului și a victimei în condiții speciale de către judecătorul de instrucție</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>a) <i>Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivele audierii martorului/victimei de către judecătorul de instrucție în condiții generale. 	<p>Lucru în grup</p>	<p><i>Ore practice</i> Lectura de tip</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Felurile sentinței de condamnare și consecințele lor. • Temeiurile de adoptare a sentinței de achitare și de încetare a procesului penal și consecințele lor. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să verifice respectarea cerințelor legii în cadrul părții pregătitoare a ședinței de judecată; – să stabilească ordinea și limitele cercetării judecătorești; – să proiecteze susținerile verbale ale părților și ultimul cuvânt al inculpatului; – să explice cazurile de reluare a cercetării judecătorești; – să clasifice temeiuurile și chestiunile examinate la adoptarea sentinței; – să explice modul de soluționare a acțiunii civile; – să clasifice felurile sentinței de condamnare și să explice consecințele lor; – să argumenteze temeiuurile de adoptare a sentinței de achitare și de încetare a procesului penal și consecințele lor. 	<p>Soluționarea spețelor. Examinarea cauzei studiate.. Întocmirea proiectelor de acte procesuale. Proiector/laptop Feedback</p>	<p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activități practice, studierea cauzei concrete cu sarcini de lucru independente, consultarea practicii judiciare și a jurisprudenței CEDO.</p>
<p>3. Procedura deliberării și pronunțarea hotărârii</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronunțarea sentinței. • Redactarea sentinței. • Înmînarea copiei sentinței. <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să întocmească dispozitivul sentinței; – să explice modul de redactare și de înmînare a copiei sentinței; 	<p>Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea dispozitivului unor categorii de sentințe. Proiector/laptop Flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Pregătirea pentru activități practice (pronunțarea sentinței) cu sarcini de lucru independente, consultarea practicii judiciare.</p>

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audiențelor în cadrul orelor practice;
- Realizarea activităților individuale, în perechi și de grup;
- Redactarea actelor procedurale, elaborate de procurori și judecători în funcție, în planul verificării corespunderii acestora cu legea procesual-penală;
- Elaborarea de referate asupra unui subiect propus pentru cercetare în calitate de lucru individual.

B. Evaluarea finală va consta într-un examen realizat în formă scrisă la finele semestrului, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele teoretice, precum și soluționarea cazurilor practice.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, din 14 martie 2003.
3. Legea cu privire la Procuratură, nr.3 din 25.02.2016.
4. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
5. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
6. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.789-XIII din 26.03.1996.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr.947-XIII din 19.07.1996.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, nr.105 din 16.05.2008.
13. Legea Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de cercetare penală, anchetare preliminară, procuraturii și instanțelor de judecată, nr.1545-XIII din 25.02.1998.

Acte internaționale:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (10.12.1948).
2. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (4.11.1950).
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
4. Convenția Europeană împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
5. Principiile generale privitor la independența organelor judecătorești (1985).
6. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
7. Declarația principiilor generale ale justiției pentru victimele infracțiunilor și abuzurilor de putere (1985).

Practică judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica asigurării controlului judecătorească către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale* nr.7 din 04.07.2005.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind sentința judecătorească* nr.5 din 19.06.2006.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal* nr.6 din 14.11.2008.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce țin de aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor articolului 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale* nr.8 din 30.10.2009.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova pentru ajustarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 04.07.2005 *“cu privire la practica asigurării controlului judecătorească de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale”* la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Nr. 12 din 24 decembrie 2010.

6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuțitului, învinutului, inculpatului și condamnatului în procedură penală* nr.11 din 24.12.2010.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești* nr. 13 din 16.12.2013.
8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu* nr. 1 din 15.04.2013.
9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale* nr.8 din 11.11.2013.
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale* nr.8 din 24.12.2012.
11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale* nr.12 din 24.12.2012.
12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale* nr.3 din 09.06.2014
13. Recomandările Curții Supreme de Justiție:
 - nr.1 *privind prezentarea și administrarea înscrisurilor*
 - nr. 37 *cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*
 - nr. 38 *cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent pînă la declanșarea urmării penale*
 - nr. 39 *cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal*
 - nr. 56 *cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților*
14. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală (2008-2010) Culegere, Chișinău, 2012
15. Jurisprudența relevantă CEDO
16. Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010.

Manuale și monografii:

1. Modele de acte procedurale în procesul penal . Chișinău, 2014.
2. Manualul judecătorului pentru cauze penale, Chișinău 2013.
3. I. Dolea, Dm. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursul, Drept procesual penal, Cartea Juridică, 2009.
4. I. Dolea, Dm. Roman, T. Vîzdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu. Codul de procedură penală. Comentariu, Cartier juridic. 2005.
5. Volonciu N., Tratat de procedură penală, Vol. I, București, 1997.
6. Volonciu N., Tratat de procedură penală, Vol. II, București, 1997.
7. Roman D., Vîzdoagă T.,ș.a. , *Drept procesual penal,Suport de curs* - Chișinău, 2008
8. Roman D.,Rotaru V.,ș.a.Studiu analitic privind investigarea și judecarea cauzelor de trafic de persoane și a infracțiunilor conexe,Chișinău 2013.
9. M.Poalelungi,I.Dolea,T.Vîzdoagă,D.Roman,ș.a,Manualul judecătorului pentru cauze penale,Chișinău 2013
10. Berger V., Jurisprudența CEDO, IRDO, București, 1998.
11. Crișu Anastasiu, Drept procesual penal / *Proceduri speciale*, București, Tipo-Aktis S.A. 2004.

12. Mole Nuala, Harby Catarina, Dreptul la un proces echitabil. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 6 al Convenției europene pentru Drepturile Omului, Chișinău, 2003.